

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון

148

פרשת כי תצא

מיהי האשת יפת תואר

פִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אִיְיָ... וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ אֵשֶׁת יִפְתַּת תּוֹאֵר... וַיִּשְׁבְּהָ בְּיָמֶיךָ וּבְכַתְּתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים (כא, י-ג). בְּזוּהַר חֹדֶשׁ כִּי תִצֵּא (דף ע"ב ע"א) דרש רשב"י כל פסוקים אלו על מלחמת היצר, שה'אשת יפת תואר' היא הנשמה שנאמר בה (משלי לא, ל) "אשה יראת ה' היא תתהלל", ובכלל יום יום מתחוללת מלחמה בין הנשמה והייצר הטוב וחיילותיו, לבין הייצר הרע וחיילותיו, מיהו שישלוט על הגוף, ומזהיר הכתוב 'והבאת אל תוך ביתך', שתחזיר ותביא את הנשמה אל תוך גופך שהוא הבית להנשמה, ותשרה היא עליך, 'וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה', שתטהר עצמה הנשמה מאותה הזוהמא שהטיל בה הנחש, שנמשלת אותה הזוהמא לשער ולצפרנים שהם מותרות הגוף, 'והסירה את שמלת שביה', שתסיר הנשמה את לבושי הזוהמא שנתלבשה בהם מחטא העגל, 'ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים', זהו חודש אלול שאז הוא זמן תשובה ובכיה, שבראש זה החודש עלה משה על הר סיני לבקש רחמים לפני הקב"ה שיכופר לישראל חטא העגל (כמבואר במדרש תנחומא פ' כי תשא אות לא).

וראית בשביה – ניצוצי הנשמה

ובליקוטי תורה ובספר הליקוטים לאריז"ל¹ (פ' כי תצא) מובא עוד, שמרמז בזה בזה הכתוב שמתוך התשובה שבימי אלול מברר ומעלה האדם את ניצוצי וחלקי נשמתו שנפלו בשבי הזוהמא, ומעלה אותם למקומם ושורשם העליון שבקדושה. וכתב האור החיים הקדוש (כא, יא) עוד, שזהו 'חשקת בה', כי גדולה מעלת ימי אלול לעורר את החשק והחפץ לכל ניצוצות הקדושה השייכים לאדם, שבכח התשובה שעושה בימים אלו יוכל להעלות ולברר ניצוצות קדושים מחלקי נשמתו שקשה מאד להעלותם ולבררם בשאר ימות השנה, ומתוך כך יוכל האדם לבוא אל הנשמה, שיזכה ליהנות מאורה ותסייע לו לעמוד בדרך ה'. וכן כתב בעבודת ישראל (פ' כי תצא), שמתוך התשובה שבימים אלו יודע לו לאדם ממעלת נשמתו. וכבר רמז רבי עמנואל חי ריקי בספרו חושב מחשבות (פ' חיי שרה), ש'אלול' עולה בראשי תיבות ויבוא אברהם לספוד לשרה, ש'אברהם' הוא רמז לנשמה המבכה על הגוף הנרמז ב'שרה' כמבואר בזוהר חיי שרה (דף קכב ע"ב), היינו שבימי אלול מעוררת הנשמה את הגוף לשוב לרצון הבורא.

וביסוד ושורש העבודה (שער י פ"א) אחר שהביא דברי הזוהר והאריז"ל הללו, סיים וכתב שכבר פשט בכל תפוצות עם קדוש וַיִּשְׁמְךָ לחוק ולמשפט בישראל עם קדוש עד היום הזה, לעורר לבכם בחודש זה לתורה ולתעודה להתמיד בלימוד ביותר, ולהתענות תענית נדבה², ולקום בחצות לילה להודות לה, ולטבול עצמו במקוה טהרה ולהרבות בצדקה.

אחורי ארי ולא אחורי אשה

כי חסד עשה עמנו הקב"ה לעורר לבבינו לשוב אליו טרם ימי חודש תשרי באים, שבכך נוכל לצחצח נפשותינו בתשובה ולעמוד לפניו כראוי ביום

1 וכו' בספר בעלי ברית אברהם (פ' כי תצא) לרבי אברהם אזולאי בעל החסד אברהם זיע"א.
2 ובדורות אלו שנחלשו הגופות יקיים "וחטאך בצדקה פרוק" (דניאל ד, כד), שירבה בצדקה כנגד התעניות כמו שכתב בעל התניא באגרת התשובה (פ"ג), או שיוסיף בלימוד הלכות שבת קודש שמתכפרים בזה כל העונות, כמו שדייק בעל התניא (בקונטרס אחרון בסופו) ממה שאמר רבי יוחנן במסכת שבת (דף קיח ע"ב) ש'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו', שמתוך לימוד הלכות השבת נמחלין לו לאדם כל עוונותיו.

3 לרבי מרדכי ב"ר שמואל אב"ד ווילקאטש זיע"א.

הדין, כמו שכתב השל"ה (ר"ה, גר מצוה א) שמאחר שאלול הוא החודש האחרון מהשנה, יש לעשות בו תשובה על מה שפגם בכל השנה, בכדי שלא יכנס בראש השנה שהוא יום הדין כאשר הוא מלוכלך בעוונותיו, אלא יתקן בחודש זה מה שעבר בכל השנה כולה.

וכמובא בסידור קול יעקב רבי יעקב קאפיל (כוונת אלול וער"ה, דף קט ע"א) שנרמז הדבר במה שאמר רבי יוחנן במסכת ברכות (דף סא ע"א) 'אחורי ארי ולא אחורי אשה', היינו שיתעורר האדם לפשפש במעשיו מיד 'אחר' חודש אב שמזלו 'אריה', ולא ימתין להתעורר עד 'אחר' כלות אלול שמזלו 'בתולה' (כמובא בספר יצירה ה, ג) מתוך שרואה שקרב ובא יום הדין של ראשית השנה. והוסיף על כך בספר שער המלך³ (שער א פ"ב, דף ד ע"ב), שזהו שרימז התנא במסכת כתובות (פ"ה מ"ב) שנותנין לבתולה שנים עשר חודש לפרנס עצמה בתכשיטין (כמו שפירש רש"י בכתובות דף נו ע"א), היינו שאם אנו מכינים תכשיטים ומתקנים את הבתולה שהוא חודש אלול, אז נותנים לה את כל השנים עשר חודש להקין תכשיטים להשכינה, מתוך שיתוקנו כולם על ידי התשובה שבזה החודש.

הקיצותי ועודי עמך

וכתב על כך בפנים יפות (ויקרא טז, ל), שימי אלול נקראים כולם קודש לעומת ימות שאר השנה הנחשבים לעומתם כימי החול, ועשה עמנו הקב"ה חסד בימי אלול הקדושים שמחשב הוא כל שעה מי"ב שעות היום שבו כנגד יום אחד מימי השנה, עד שעולה החשבון שרבים הם השעות שבימי אלול מכל שאר החודשים של כל השנה, ולכך נוהגים ישראל להשכים בהם קום לאמירת הסליחות, בכדי להרבות בשעות של ימי זה החודש שיהיו מתוך תשובה, ובכך יגברו ויתקנו לכל ימי השנה כולה השנה. וזהו שאמר דוד בתהלים (קלט, יח) "אספרם מחול ירבו, הקיצותי ועודי עמך", שבימים אלו שרבים הם על ימי החול של כל השנה, נוהגים להקיץ באשמורת הבוקר בכדי שיתקיים 'ועודי עמך', שיתווספו עוד שעות מהלילה על היום, וירבו שעות היום של זה החודש שיהיו מתוך התעוררות התשובה, יתר על ימות השנה כולה.

הכל הולך אחר החיתום

ומתוך שיכין האדם עצמו בימים קדושים אלו כראוי, יתקיים בו "תכלה שנה וקללותיה", תחל שנה וברכותיה", כי 'הכל הולך אחר החיתום' (ברכות יב ע"א), וכמו שכתב בתפארת שלמה (דרוש למוצ"ש שקודם הסליחות) שימי חודש אלול שהם סיום השנה נקראים 'תשובת השנה', כי בהם מתעוררים כל ההשפעות הטובות מכל המצוות והמעשים טובים שעשו בני ישראל בכל השנה, להוריד השפעות וחסדים טובים חדשות ביתר שאת ויתר עוז, ולחדש עלינו שנה טובה וברכה.

ויאללון ית ארעא

ולכך יש לו לאדם להקדיש זמן ומחשבה בימי רצון קדושים אלו להיות 'מארי דחושבנא', ולהתבונן בכל מעשיו שבכל השנה אם הלך בהם אחר רצון הבורא יתברך כראוי, ולשוב לפניו על כל פרט ופרט כפי שיוכל, ובפרט בערב ראש השנה שהוא יום האחרון והחיתום מכל השנה כולה, שכאשר יבוא בו בחשבון על כל ימי השנה, יועיל לו מאד לפייס את הבורא ולרצותו על כל השנה כולה.

ואלה יעמדו על הברכה

הגיליון מוקדש לרפואת הצלחת וישועת

פבל נסים בן מרינה, ישראל בן עליה, יניב בן רחל, אביעד בן יעל, איתי יהודה בן נטלי רות אסנת בת רחל, דניאל שמעון בן כרמלה.

להקדשות יקיריכם ניתן לפנות בטל' 0527.130.400

לעילוי נשמת

ראו דור דרור בן רונית, נעה נורית בת מרים

ת.נ.צ.ב.ה

כי מהות חודש 'אלול' הוא לעשות בדיק בית וחשבון נפש על כל מעשיו שבכל השנה, וכמו שרמזו זאת בלקט יושר (ח"א עמ' קכ, ענין ד) בשם החודש 'אלול', שמשמעותו הוא לתור ולחפש, וכמו שתרגם אונקלוס על "ויתורו את ארץ כנען" (במדבר יג, ב), 'ויאללון ית ארעא דכנען'.

ארבעים ימי רצון ומקוה טהרה

כי ימים אלו ימי רחמים ורצון הם מקדמת דנא, וכמו שרמזו השל"ה (במס' ר"ה שם) שזהו שרמזו בפסוק (שה"ש ו, ג) 'אני לדודי ודודי לי' העולה בראשי תיבות 'אלול', וסופי תיבותיו הם ד' יודי"ן כמנין ארבעים, שמרמזים לארבעים ימי רצון של אלול בהם היה משה בהר לקבל לוחות האחרונות מן ראש חודש אלול עד יום הכפורים שנתבשר בו 'סלחתי כדברך' כמובא בתנחומא (שם בפ' כי תשא). וכתב על כך בבני יששכר (מאמרי אלול א, אות טו) שארבעים ימים אלו מקוה טהרה הם לישראל, כי שיעור מי המקוה הם ארבעים סאה שהם תתק"ס (960-) לוגין, וכאשר נטהר בהם האדם הנה נעשה הוא על ידם ככריה חדשה, וכמובא בירושלמי תרומות (פ"י ה"ה) שבריה בטילה בתתק"ס, והביא הב"ח (בטור יו"ד

4 וביאר הב"ח בשם המהרש"ל, שהוא מפני שמספר ט"ז הוא שיעור לביטול איסור כמובא במתניתין תרומות (פ"י מ"ח), וכן מספר ט' הוא שיעור ביטול כמו שלמדו במסכת חולין (דף פ"א ע"א) מזרוע בשלה, ובצירוף שני מספרי הביטולים ט"ז וט', מועיל לבטל אף בריה לדעת הירושלמי והפוסקים שפסקו כמותו.

סי' ק) בשם המהרש"ל (ים של שלמה חולין פ"ז סי' מח) שטעם הדבר הוא מפני שתתק"ס עולה ט"ז פעמים ס' ובכך מתבטלת אף בריה⁴.

וביאר הבני יששכר, שכל בריה יש בה ד' יסודות, וכל יסוד כלול מכולם הרי ט"ז יסודות, ולכך צריך ביטול ט"ז פעמים ס' בכדי לבטל בריה. והנה כאשר הטה האדם יסודותיו אחר הטומאה והפריד את עצמו מן הקודש, צריך הוא לבטל עצמו אל הקדושה ולהוולד ככריה חדשה, וכאשר נטהר במקוה שצורתה כמו מרובעת המרמזת לבטן האם שהוא התשובה כמובא בהקדמת תיקוני הזוהר (בדף א ע"ב), מתבטל הוא בתתק"ס לוגין של מי המקוה ונולד לאחר מכן ככריה חדשה. וכמו כן הם מעלת ימי הרצון והתשובה של ארבעים ימי אלול שהם בסך הכל תתק"ס שעות, שנתן אותם הקב"ה לישראל עם קרובו בכדי לטהרם מעונותיהם כמו מקוה טהרה וְיַעֲשׂוּ על ידם ככריה חדשה, כמ"ש ביחזקאל (לו, כה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", וכנאמר בירמיה (יו, יג) "מקוה ישראל ה'" ודרש על כך רבי עקיבא במסכת יומא (דף פה ע"ב) 'מה מקוה מטרה את הטמאים אף הקב"ה מטרה את ישראל'.

"כי חלק ה' עימו" (דברים לב, ט)

משיעור יום ה' ערב ויה"כ התשע"ב

ג

וזהו שפסק הרמב"ם (בהלכות תשובה פ"א, ה"ג) שעיצומו של יום הכפורים מכפר לשבים, כי באמת הכל הוא מצד עיצומו של היום, שאף עבודת התחתונים ביום הכיפורים בוידוי ובתשובה יש לה סיעתא מיוחדת מצד עיצומו של יום, ולכך נאמר 'תטהרו', שיטהרו ישראל מאליהם ומצד מעלת עיצומו של יום. כי על אף שכפרת היום התלויה בעבודת התחתונים, ועיקר המדרגה שיבוא האדם ביום הכיפורים היא שיעשה תשובה גדולה ויודוי אמת מתוך לב נשבר ונכנע, עם כל זה עיקר עבודת התשובה שזוכים לה ישראל ביום זה היא מצד מה שמסייעים מלמעלה לכל אחד מישראל להשיג ממעלת תשובה זו, עד שנחשב שנעשה הדבר כביכול מאליו, וכענין 'תטהרו'.

ולכך אפשר שלא יבוא האדם לידי התעוררות בגילוי, בכדי שיבין וידע שאף המעט שהשיג וזכה בעבודת התשובה ביום זה, לא עלה הדבר בידו אלא מצד הרצון שלו לפני ה' ב"ה לבוא לפניו ולעשות תשובה, שזהו העיקר, שידע שעומד הוא ותלוי בידי אדון השמים והארץ, ומתוך כך מכפר עליו עיצומו של יום ומטהרו.

וכל זה הוא בסוד עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, שהיו הכל יודעים שעיקר כוחם לשוב אל ה' ולהשיג כל דבר כפרה ורחמים זהו מכח קדושת הכהן הגדול ועבודתו ביום זה, ועל כך היו נשואות עיניהם ביום הכיפורים, להיות סמוכים לאור עבודתו שיאיר בליבם מגודל היראה שהיה הכהן הגדול הולך עימה לפני ה' ב"ה ביום זה. ועיקר מה שהיה הכהן הגדול משריש בליבם הוא, שעיקר עבודת התשובה שזוכים הם לה ביום זה נעשית מאליה ובסיעתא מלמעלה, וזהו עיקר הסוד דתפילת מוסף של יום הכיפורים, שהיא כנגד הארת הכתר, לרמז שעל אף שנעשה הדבר מתוך עבודת התחתונים שבמוסף, היא כל עבודת הכהן הגדול, עם כל זה נחשב הדבר כנעשה מאליו.

ד

ובאמת בכדי לבוא למדרגת הכפרה והתשובה תתאה צריך האדם לעסוק בכך בכל יום, שבשעת הוידוי שמתוודה האדם בכל יום צריך הוא לחשב בכך שהוא כוידוי דשכיב מרע, שאז אין לו לאדם תאוה כלל ואינו מחשיב לכל תענוגי העולם הזה, וככל שיהיה במחשבתו שמובדל הוא מחיצוניות העולם ותענוגיו בשעה זו, כך יוכל להתקרב לוידוי אמת לפני ה' ב"ה ולהיות קשור ביום הכיפורים.

וככל שיאמין יותר ברחמי השי"ת לסלוח לו למחול לו ולכפר לו, כן ממשיך הוא עליו רחמים המטהרים לו מלמעלה, היינו שמעורר אליו את פנימיות הרחמים שהוא הכפרה הנמשכת מלמעלה. וזהו שאמר דוד בתהלים

א

הנה יש את 'עצות' התורה, שהם המצוות וי"ג מכלין דרחמי, ויש את 'דרך' התורה שהיא הדביקות השלם בה' ב"ה. והמצוות וי"ג מכלין דרחמי הם כנגד צד הדין, ולכן הוא 'רחמים' שהם מידה הכלולה מ'חסד' ומ'דין', וכנגד התפארת שהיא מחסד וגבורה, ומפני כך נחשבת אף היא לצד הגבורה, מפני שיש בה צד נסיון ובחירה ודרך תשובה וכפרה.

וכן הוא בכל דרך העולם הזה שהחסדים הם הפנימיות והדינים הם החיצוניות, וכגון כאשר יעשה ה' ב"ה חסד גמור עם האדם אך יהיה הדבר בדרך הטבע וההסתרה, הנה מכך נמשכת אחיזת החיצונים שיוכל אדם לבחור ברע ולכפור בטובת השי"ת ולומר מקרה הוא. וכן הוא בענין המזון, שפנימיותו הוא חסד וחיים לבריות וחיצוניותו דינים, כי מחמת החטא בא שפע המזון מצד הדין ומתוך טלטול וצער. [והנה בצד הדין יש אחיזה לחיצונים ומשמעות הדבר, שבא האדם לידי גאות, שעל כך הזהיר הכתוב (דברים ח, יב-יד) "פן תאכל ושבעת... ורם לכבך ושכחת את ה' אלהיך", היינו שיש אחיזה ליצר הרע במעשיו. כמו כן יש שתהיה אחיזת החיצונים בכדי לסתום פי המקטרג, שמפני שאין האדם זכאי ובעל זכות להמשיך שפעים גדולים בגילוי, כי יתעורר על כך המקטרג, לכן נמשך לו בהשפע גם מענין צד הדין בכדי לסתום פי המקטרג].

ב

אמנם ביום הכיפורים הם רחמים גדולים ללא תערובת דין כלל, היינו שמתמתק הכל עוד קודם שיוורד לעולם, ואינו צריך להתמתק מתוך יסורים ודין, ולכן יום זה קודש הוא לה' גם בחיצוניות, שנבדל האדם ממקום אחיזת הדין מתוך התענית והפרישות. [ולכן אמרו בספרא דצניעותא (בווהר תרומה דף קעט ע"א) 'חמשה מלכין קיימין בבהילו, לקמי ארבע לא יכלין למיכם', וביאר שם הגר"א, שכאשר מתגלים ארבעת הרוחות המושרשים ב"ג מידות הרחמים שבמוחא סתימאה, ששם שורש הדינים, הנה מעכבים הם לכל החמשה גבורות שבמידת התפארת].

וכל זה הוא סוד השם 'כיפורים' שהוא לשון רבים, המרמז שיש כפרה ותשובה עילאה, ויש כפרה ותשובה תתאה כמובא בזוהר ויקרא (דף טו ע"ב). הכפרה והתשובה עילאה שביום הכיפורים היא מצד הפנימיות ושורש הרחמים, שבזכות עיצומו של יום מנקה ומטהר כביכול הקב"ה בטובו וחסדו את האדם מכל חטא, כמו שכתוב (ויקרא טז, ל) "כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם", שהוא עיקר גילוי עיצומו של היום הקדוש, היינו פנימיותו של יום הכיפורים. והכפרה והתשובה תתאה שביום הכיפורים היא מה שבדל האדם עצמו מחיצוניות העולם, שבכך יכול הוא לתקן לכל מה שנגע בחיצוניות העולם, שתלוי הדבר גם בעבודת התחתונים שביום הכיפורים, וכמובא במשנה יומא (ח, ה) שיום הכפורים מכפר עם התשובה.

ושלימות היאך יעבור האדם את העולם כולו בצד החיים, ויהיה תמיד נכלל ונמצא בצל טובו יתברך.

וכל זה הוא ענין התשובה לפני השי"ת, וכמו שכתוב בזוהר תצווה (דף קפד ע"א) שנתן הקב"ה עצה לישראל לתקוע לפניו בשופר, וכמ"ש (תהלים פא, ד) "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", כי על ידי השופר משברים לכיסוי המונע את הארת השכינה לאדם כמו שכתוב 'בכסה ליום חגנו'. וכן הוא ביום הכיפורים שנשפעת בו הארת י"ג מכילין דרחמי כאמור, שבכך זוכים הם למחילת העוונות, וכמובא במסכת ראש השנה (דף יז ע"ב) שנתעטף הקב"ה בטלית והראה למשה סדר י"ג מדות הרחמים, ואמר לו שכל זמן שיחטאו ישראל חלילה יעשו לפניו כסדר הזה והוא ימחול להם.

ז

וכל זה הוא בכלל 'עצות' התורה וכנגד אותיות התורה והמצוות, שבכלליות הם כנגד האות ה' שבשם הוי"ה אשר היא כנגד אותיות התורה ועול המצוות כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר צו (דף כט ע"א). אמנם 'דרך' התורה היא כנגד האות ו' שבשם הוי"ה כמובא בתיקוני"ז (תיקון סט, דף קו ע"ב) ובזוהר ויצא (דף קג ע"א), שזהו אור התורה המאיר באדם, והיא תכלית התורה להביא את האדם לאמונה שלימה ודבקות בבורא יתברך.

אך אין האדם יכול לבוא לידי אמונה שלימה ודבקות בה' קודם שיגלה מי הוא ומה יש בפנימיותו, ורק אחר שמגלה את פנימיותו ואת כל הכלים העצומים הטמונים בו לבוא לכל הטובות כולם, רק אז יוכל לבוא להשגת מדרגה של אמונה בשלימות, שהיא מדרגה שאין עימה עצב וצער, שבה ועל ידה יכול הוא לעבור לכל העולם הזה בשלום.

אמנם מפני הלבושי עור והמשכא דחויא המכסה את כל האור הטמון בו באדם, אינו יודע מי הוא ומה הם האוצרות הטמונות בו ולהיכן יכול הוא להגיע, וכאשר הרבה האדם והוסיף חליה חטא ופשע, הנה בזה נתחזק ונתעבה כיסוי זה אשר מסתיר ממנו את כל הטוב הגנוז בו, כענין 'בכסה ליום חגנו', ומכך בא האדם לידי יאוש ואזלת יד ומוסיף ריחוק על ריחוקו.

ולכן בכל מעשה המצוות מסירים אנו מן הגוף את המשכא דחויא והלבושי עור, וכן הוא בכל דרך התשובה, שבוה מבטל האדם את גאוותו שמרד בה' ב"ה, וכן הוא בעסק התורה, שקודם שבא האדם אל פנימיות התורה צריך הוא ליקח את התורה בכל כוחו עד שיתיש את יצרו ויכניע על ידה את ה'לבושי עור', שכל זה הוא בכלל עצות התורה להסיר הכיסויים המכסים לאדם את האור הטמון בו, ועל דרך מה שתנא דבי רבי ישמעאל במסכת סוכה (דף נב ע"ב) וקידושין (דף ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם ברזל הוא מתפוצץ, אם אבן הוא נימוח, שהם עצות התורה כיצד לבטל המשכא דחויא.

ורק אחר שהסיר האדם לכיסוי זה, כל אחד כפי מדרגתו אשר זכה לה בעסק התורה והמצוות, יוכל לבוא לדבקות בעצם, שהיא גילוי פנימיותו וקרבנותו לה' ב"ה. וכימי התשובה קרוב ה' לכל קוראיו, שיכול האדם להסיר לכל אלו המסכים והחוצצים בכח העצות שנתן לנו השי"ת, כענין הוודוי והתשובה כמו שכתוב (במדבר ה, ז) "והתוודו את חטאתם אשר עשו", וכענין תקיעת השופר כמו שכתוב 'תקעו בחודש שופר', וכן בכל עצות הצדיקים בדרכי התשובה, שבכל זה יכול האדם לבוא בשעה אחת להסיר ממנו לכל כיסוי המסתיר ממנו את עצמותו ופנימיותו, ואת היכולת שלו להיות דבוק בה' ב"ה ובאור התורה.

ח

וזהו כל ענין חודש תשרי, להסיר מאיתנו לכל המשכא דחויא הנמשכת מענין 'בכסה ליום חגנו', עד שנזכה לגלות כל אחד את פנימיותו ועצמותו והאור הטמון בו. ובתחילה נעשה הדבר ביום ראש השנה על ידי תקיעת השופר כמו שכתוב 'תקעו בחודש שופר' וכאמור, וביום הכיפורים נעשה הדבר על ידי הוידוי.

כי הנה כאשר בא האדם חלילה לידי חטא, נחזק זה העוון בעצמותיו, וכענין שכתוב (יהזקאל לב, כז) "ותהי עוונותם על עצמותם", ומשמעות הדבר, שנעשה לו לאדם כיסוי על אור נשמתו ומתעבים הלבושי עור עד שמכסים הם על כל עצמותיו, היינו עצמותו, וכיסוי זה הינו צירוף אותיות שאינו כסדר, ומכך משתלשל לו לאדם כל מה שהולך לו שלא

(נא, יט) "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה", לב נשבר ונדכה הוא מה שנרפא האדם בחיצוניותו מכל לכלוך וזוהמת החטא, ומתוך כך יכול הוא לבוא לעורר את רחמי השי"ת שיתקיים בו 'אלהים לא תבזה'. והוא על דרך שאמרו בירושלמי מגילה (פ"א ה"ד) על יום הפורים ש'כל מי שהוא פושט את ידו ליטול נותנים לו', היינו שמתוך שפושט את ידו וממשיך עליו רחמים מלמעלה, מתגלית עליו קדושת עיצומו של יום הכיפורים מלמעלה, ונמשכת עליו הכפרה העליונה.

ה

אמנם לעתיד תסור אחיזת החיצונים, ותבטל ההסתרה הבאה מהחיצוניות שבסוד שם אלהים, ולא תהיה אחיזה לרע, ובכך יהיו הכל רחמים גמורים ללא תערובת דין כלל גם בחיצוניות, שבוה נבוא להעלות לפניו יתברך קרבנות ללא שתהיה בכל אחיזה גם לחיצונים (שהרי עתה אסור עתה להקריב לשם אלהים, כמו שכתוב (שמות כב, יט) "זובח לא להים יחרם, בלתי להוי"ה לבדו" כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר משפטים (דף קיט ע"ב), אבל לעתיד לבוא שתבטל אחיזתם שחיצוניות השם אלהים, שוב לא נצטרך ליתן להם חלק בקרבנות), וכמו שכתוב (תהלים נא, כא) "אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל, אז יעלו על מזבחך פרים", כי תגלה אז מדרגת הכפרה והתשובה עילאה בכל המדרגות. וזהו 'אז', שא' היא סוד המדרגה השמינית בסוד הכפרה עילאה וגילוי עיצומו של יום הכיפורים שהוא סוד הבינה כמובא בזוהר ויקרא (שם בדף טז ע"א), וז' היא התכללות שבע המדרגות של הכפרה תתאה במדרגה השמינית הזו, וכמובא ענין זה בהקדמה לתיקוני"ז חדש (דף קיג ע"ב).

כי אז יהיה כיפורים כיום הפורים, שתבטל בו ענין התענית ויתענגו בו כאילו אוכלים ושותים כי יבטלו הנגעים ואחיזת החיצונים מהחיצוניות, ויהפך הכל לענג' כמובא בתיקוני"ז (תיקון כא, דף נו ע"ב), כי יתבררו ויתמתקו אז הפ"ר דינים ויתגלה היום שכולו טוב, וזהו 'כיפורים' נוטריקון כיום-פר, וכענין 'אז יעלו על מזבחך פרים'. ולכן ביום בניית בית המקדש בימי שלמה אכלו ושתו ביום הכיפורים כמובא במסכת מועד קטן (דף ט ע"א), כי נכפפו ונכנעו כל הדינים תחת הקדושה ולא היה להם אחיזה בה כלל, ונהפך ה'נגע' לענג' כיום הפורים.

וכמובא בתיקוני זוהר חדש (דף קלז ע"ב) ש'פר' הוא דין, ועם האות ו' נעשה פור שהוא רחמים וסליחה, ועל שם זה נקרא 'כיפור', כי האות כ' היא כנגד הכתר והרחמים הגדולים של יום הכיפורים. כי כנגד כל מה שהלך האדם אחר יצרו הרע והתגבר בו ה'פר' והדין, הנה כאשר בא לתשובה לפני ה' ב"ה מתוסף בו האות ו' ונעשה 'פור' וכענין ימי הפורים, כי מתוך התשובה נעשה האדם עומד ותלוי ברחמי השי"ת כענין הכתוב (אסתר ג, ז) "הפיל פור הוא הגורל", ואינו יודע מה יעלה בעניינו, רק צופה הוא לרחמי השי"ת שיתקיים בו (תהלים קכה, א) "כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים" ויצא משפטו ודינו לטובה.

ו

והנה כל זה הוא כנגד עצות התורה, שהם שמירת המצוות והעצה שנתן לנו הקב"ה, וכמו שכתוב (דברים ל, יט) "החיים והמות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים", שיש לאדם בחירה אם לבחור בטוב ובצד החיים, או לבחור ברע ובצד המיתה, ובאמת בין כך ובין כך יבוא כל בן ישראל אל תיקונו השלם והנצחי בעולם הבא בביאת גואל צדק ובתחיית המתים, אם מתוך התורה ומצוות והשכר הצפון לו בגן עדן, אם מתוך שיצטרך להזדכך באש של מעלה מפני שהתרחק ועבר על התורה חלילה, כי סוף דבר בוודאי יזכה כל אחד ואחד לכל הטובות הנצחיות, כל אחד כפי דרגתו, ויהפך הכל לגילוי אור ה' ב"ה, כי עצם מה שמחוייב הוא על כל דברי התורה, ועצם כך שנתחייב הוא באש של מעלה על שעבר על מצוות ה', הנה אך בכך זוכה הוא בזה לכל הטוב הצפון לנשמות ישראל.

אמנם אין חפץ בזה לה' ב"ה שילך האדם ויבחר בצד הרע והמיתה, ועל אף שנאמר (דברים לב, כג) "חיצו אכלה בם" ואמרו במסכת סוטה (דף ט ע"א) חיצו כלים והם אינם כלים, היינו שמשפט רשעים בגהינם הוא שנים עשר חודש, ולאחר מכן מתמתק הדין בכל מה שנגע בחיצוניות העולם, ונעשה החיצוניות כמדרגת הפנימיות וזוכה הוא להכנס לפני ולפנים, כי סוף דבר יבוא כל אחד לתיקונו, עם כל זה ציווה אותנו הקב"ה ונתן לנו עצה ומצווה לבחור בחיים ובצד הטוב, היינו שנתן לנו הקב"ה עצות מתוקנות

והתקשרות בפנימיות מהותו לידע ולהיוודע אשר הוא טוב גמור, וכל מה שהיה חוצץ בו מצד החטא נתקן כבר בעשרת ימי תשובה, וכל ענין הענפים שמצד הגשמיות והאיברים, הנה גילה כבר בסוכות אשר אין חלקו כחלק הגויים, והכל בכדי שלא יהיה בו חוצץ ומונע כלל אל הדבקות השלם בשמיני עצרת.

ומפני שבשמיני עצרת הוא התכנסות אל נקודת מהותו ועצמותו של האדם, לכן נקראת כנסת ישראל 'עצרת' כמובא בזוהר בלק (בדף קצז ע"א), כי היא כלליות נקודות אלו מכל ישראל, וכאשר מוצא האדם חלק זה בעצמו, הרי שזכה וגילה את מהותו שהוא טוב גמור, שהוא הוא חלקו בכנסת ישראל, ובאותה המדרגה נקשרים ומתכנסים בה הכל כאחד וכענין 'עצרת' כאמור, ובה ועל ידה יכול האדם לראות שאין בו פירוד מה' ב"ה ומהתורה כלל.

והנה השמחה בסוכות היא מצד שמחת הענפים, היינו שאין אנו שמחים מצד עניני העולם הזה כשמחת אומות העולם, אלא כל שמחתנו היא במצוות, כי אין העולם הזה נחשב בעינינו מאומה, וכשם שהסוכה היא העיקר והבית נעשה טפל, כך בכל חיי היהודי המצוות הם העיקר וכל עניני העולם הזה טפלים הם. ובשמחת תורה ושמיני עצרת השמחה היא מצד גוף האילן, ששמחים אנו במהות הדבקות של כל יהודי בשכינה הקדושה וחלקו בכנסת ישראל.

והמקום שמגלה האדם את מהותו היא, כאשר יודע שיכול גם הוא להתחיל את התורה, מתוך שבכל חודש תשרי עשה תשובה על כך שנתרחק מן התורה, ועל שלא עסק בה, ובסוכות היתה התורה מקיפה ומגינה עליו, שזהו כענין שכתוב (ירמיה לא, ב) "מרחוק ה' נראה לי" שמשג שיעדין לא התחיל לידע מהתורה, אמנם בשמחת תורה ושמיני עצרת צריך האדם לשמוח שיכול הוא להתחיל את התורה. כי עיקר השמחה הוא בהתחלה, שכל אחד יכול להתחיל את התורה, והיא עיקר השמחה שיוכל האדם לשמוח בהש"ת, וזהו תכלית כל גילוי הרחמים, כי כל עצות התורה הם בכדי להביא את האדם לכך שידע שיהיה ביכולתו להתחיל את התורה.

ובכך זוכה האדם לענין האות א' וסוד הלבושי אור. כי 'בראשית' היא כנגד אותיות התורה והמצוות, שהם 'עצות' התורה, וזהו כנגד האות ב' ד'בראשית', אמנם 'דרך' התורה, שהיא הדבקות בה' ב"ה ואור פנימיות התורה, הוא על ידי האות א' הרומזת ל'לבושי אור', ועל דרך שאמרו בבראשית רבה (כ, יב) שבספר התורה של רבי מאיר מצאו כתוב 'כתנות אור' בא' ולא 'כתנות עור' (בבראשית ג, כא). ובכדי שתהיה לאדם התקשרות במדרגה זו, הוא על ידי שידע שהוא מתחיל את התורה, ותהיה כל שמחתו מכך שיכול הוא להתחיל את התורה, ובכך יסיר מעליו כל המרירות והעצבון על מה שרפתה ידו בעסק התורה, ויוכל לשמוח בשמחת תורה, ולהתחדש בהתחדשות גדול ונפלא בעסק התורה בכל ליבו ובכל איבריו.

כי שמחת תורה היא סוד מה שכתוב (בראשית א, ד) "וירא אלהים את האור כי טוב, ויבדל אלהים בין האור ובין החושך", ה'אור' הוא אור התורה כמובא בזוהר חדש יתרו (דף מג ע"ב), וכאשר ראה הקב"ה לאור זה ולאור שיש בכנסת ישראל, שורש נשמות ישראל, ובכל אחד מישאל, הפריד והבדיל 'בין האור' שהם ישראל, 'ובין החושך' שהם שבעים אומות העולם, וכמו שכתוב (במדבר כט, לה) "עצרת תהיה לכם", לכם ולא לאחרים (במדבר רבה כא, כד), כי אז נגלתה תכלית כל המצוות והתשובה, שעיקרה היא שנהיה אחד עם הש"ת לבדנו, וכמו שכתוב (דברים לב, ט) "כי חלק ה' עמו".

כסדר בכל רצונותיו ועניניו. אמנם מתוך מצות הוידוי מסיר האדם את אותם הצירופים שאינם כסדר ומביא אותם להיות כסדר, וזוהו אין מסתיר הכיסוי ממנו את האור הבוקע מעצמיותו, ויכול לגלות מי הוא, ומה הכוחות הטמונות בו, ולהבין ולידע שבוודאי יכול הוא לבוא ולהשיג כל מדרגה ומעלה שבעולם, ואין דבר החוצץ בפניו מלבוא לכל הטובות כולם.

[אמנם אפשר שעשה האדם תשובה ועדיין אין סדר חייו ועניניו כפי רצונו, וזהו מפני שצריך הוא לילך בדרך התשובה דרגה אחר דרגה עד אשר יסיר לכל הצירופים ההפוכים מעצמיותו כאמור. ולכן גם אם עשה האדם תשובה ומתגלגל לו איזה צער וכיוצא, לא ירטון ויכעס חלילה, אלא ישפיל את עצמו ויתפוס בהכנעה בכל כוחו, ומתוך כך יבוא למדרגה נוספת בתשובה ויזכה להתוודות מתוך הכנעה, ובכך יקרב עצמו יותר ויותר אל התשובה, מדרגה אחר מדרגה].

וזו היתה תשועת ישראל בימי הפורים, שבגזרת המן באו ישראל לידי כך שנהפכו הצירופים שלא לטובה, עד שבאו שונאים של ישראל לידי כליה, והייתה עבודת מרדכי להביא את ישראל לידי תשובה עד שיהפכו הצירופים להיות כסדר, וכאשר עשו תשובה מעומק הלב התגלתה עצמותם ומהותם עד שקבלו וקיימו ליום הפורים, שהוא גילוי התורה, וכמו שדרש רבא במסכת שבת (שף פח ע"א) מה שנאמר במגילת אסתר (ט, כז) "קיימו וקבלו היהודים", שקיימו וקבלו מאהבה מה שכבר קבלו עליהם בסיני. וכן הוא בכל הסדר של חודש תשרי, שכל מטרת התשובה שבימים אלו היא בכדי שיסיר האדם לכל המסכים החוצצים ויבוא לגלות את עצמו, עד שיוזכה לגילוי התורה ביום שמיני עצרת ושמחת תורה.

ט

והנה בכל ענין יש אילן וענפים, ודרך משל לב האדם הוא האילן, ואיבריו ומידותיו הם הענפים. ובעשרת ימי תשובה ויום הכיפורים מסירים אנו את הכיסוי והמסך החוצץ בינינו לבין הש"ת, שהם כנגד הלבושי עור, ובסוכות ובשמיני עצרת מגלים אנו את העצמיות, היינו שמגלה כל אחד מישאל שיש לו חלק בתורה ובקרבנה לה' ב"ה בכל מהותו וישותו. ומתוך שטר מאיתנו המסך החוצץ בימי ראש השנה ויום הכיפורים, מגלים אנו בסוכות את העצמיות שכנגד הענפים ואיברי הגוף, ובשמיני עצרת מגלים אנו את העצמיות שכנגד מהות האילן והלב.

ומפני שבסוכות מגלים אנו את העצמיות בענפים ובכל איברי הגוף, ולכן נכנסים אנו אל הסוכה בכל הגוף, וכנגד זה מקריבים אנו ע' פרים. כי בכדי שיגלה האדם את עצמיותו צריך הוא לידע שאין לו חלק בגופים של אומות העולם, ולכן נותנים אנו לאומות העולם את חלקם, ובכך מפרישים אנו את חלקם מחלקינו, לומר שאין לנו חלק בהם, ועל דרך שאמר שלמה (משלי כה, כא) "אם רעב שונאך האכילהו לחם, ואם צמא השקהו מים" וכמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר נשא (בדף קכד ע"א), והוא בירור נוסף והסרת לבושי העור שהם בע', ולא בא' כלבושי אור.

והוא גם ענין הסוכה, כי כאשר נכנס האדם בסוכה, הרי שבזה הוא מוסר את ביתו, וכאומר שאין לו חלק בכל ענין קבע בעולם הזה, וכל ענינו הוא עולם הבא וסוד הסוכה המרמזת לעולם הבא, נמצא שביציאתו לסוכה הרי הוא מצמצם את עצמו מצד איבריו ומידותיו לגלות את חלקו בעולם הבא, וכן אמרו בזוהר אמור (בדף צז ע"א) שכל אלו הימים של חג הסוכות הם כענפי האילן ולכן מקריבים בהם שבעים פרים, והוא שמחה בענפים, היינו כאמור ששמח האדם על כך שאין איבריו וגופו וחלק העולם הזה כחלק הגויים.

אמנם בשמיני עצרת הוא שמחת האילן ממש, כי הוא כנגד הלב ומהות האילן, שזוהי משמעות 'עצרת', מלשון התכנסות וצמצום, כמובא בזוהר אמור שם (בדף צז ע"ב). ומשמעות הדברים, שבכדי שיהיה האדם קשור באהות ובדבר שהוא למעלה מן הטבע והגשמיות, צריך הוא להתכנסות

**קחו חלק
במפעל
הקודש**

המעוניינים להצטרף למערך הרכיזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים

וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: m.yam.shlomo@gmail.com או במייל: **0527.130.400**

אלונים יאנוקה alonim.yanuka@gmail.com